

Vad bör föreningarna göra?

Varje förening bör gå igenom och dokumentera

- vilka slag av personuppgifter föreningen hanterar
- för vilka ändamål dessa uppgifter samlas in
- i vilken form uppgifterna sparas och hur länge
- vem som har tillgång till uppgifterna

Detta bör sammanfattas i ett policydokument, som med fördel kan läggas ut på föreningens hemsida, något som vissa föreningar redan gjort.

De personuppgifter som blir aktuella i en förenings löpande arbete är:

- Namn
- Postadress
- Personnummer eller åldersuppgift i annan form
- E-postadress
- Telefonnummer

Det är viktigt att notera att det ju här bara handlar om uppgifter som den enskilda själv lämnar på föreningens begäran och som han eller hon alltså kan vägra att lämna. Konsekvenserna av en sådan vägran för medlemskap i föreningen måste bedömas från fall till fall.

För vart och ett av de slag av personuppgifter som en förening hanterar måste frågan ställas om det finns en **rättslig grund** enligt GDPR. Den rättsliga grund som närmast är tillämplig i sammanhanget är i förordningen formulerad så här:

”Behandlingen är nödvändig för ändamål som rör den personuppgiftsansvariges eller en tredje parts berättigade intressen, om inte den registrerades intressen eller grundläggande rättigheter och friheter väger tyngre och kräver skydd av personuppgifter, särskilt när den registrerade är ett barn.”

Det handlar alltså i vårt fall om att bedöma vad som är en släktforskarförenings **”berättigade intressen”**.

Att hålla reda på medlemmarnas namn och postadresser är en förutsättning för normal föreningsverksamhet. Registrering av dessa uppgifter är därmed ett

berättigat intresse, så länge personerna i fråga är medlemmar - men inte längre. Att behålla personuppgifter som rör tidigare medlemmar täcks alltså inte av denna rättsliga grund.

Uppgift om personnummer kan vara en förutsättning för betalning med faktura, när en förening säljer en produkt, och också för att en förening ska få kommunala bidrag, när deltagare i kurser och studiecirkelar ska redovisas. En förening kan ju också från allmän medlemsvårds- och rekryteringssynpunkt vara intresserad av medlemmarnas ålder.

Enligt 3 kap. 10 § i förslaget till ny dataskyddslag får personnummer behandlas utan samtycke endast "när det är klart motiverat med hänsyn till ändamålet med behandlingen, vikten av en säker identifiering eller något annat beaktansvärt skäl." För registrering av personnummer finns därmed en rättslig grund i de angivna fallen men – liksom i fråga om registrering av åldersuppgifter i annan form – inte i övrigt.

Uppgifter om e-postadresser och telefonnummer kan vara mycket viktiga för att en förening ska kunna kommunicera med sina medlemmar och hantera olika angelägenheter smidigt, men registrering av dessa uppgifter kan inte självklart anses ha rättslig grund.

Sammanfattningsvis ska en förening som enbart registrerar namn och postadresser och - av ovan angivna skäl - personnummer och som håller ordning på sitt register inte behöva vidta ytterligare åtgärder. Beträffande personuppgifter i övrigt är det osäkert om föreningen kan hävda berättigat intresse gentemot någon som inte vill att uppgifter registreras. Därför bör skapas en **ordning för samtycke** i samband med att uppgifter begärs in.

I direkt anslutning till det ovan berörda policydokumentet eller separat bör finnas ett formulär där den enskilda medlemmen eller presumtiva medlemmen ges möjlighet att för varje berört slag av personuppgifter markera sitt samtycke, alternativt säga nej. Detta kan göras digitalt eller på papper. Det viktiga är att det finns en klar viljeyttring i fråga om varje slag av uppgifter, inte bara ett generellt "kryss i en ruta". Denna rutin för samtycke kopplas lämpligen till betalningen av medlemsavgift. Föreningen bör alltså försäkra sig om att den som betalar sin årsavgift samtidigt levererar ett ifyllt och undertecknat samtyckesformulär.

Befintliga medlemmar har rimligen accepterat den hittillsvarande hanteringen av personuppgifter, men en förening som efter den 25 maj vill vara på den säkra sidan kan, i avvaktan på nästa avgiftsuppbörd, inhämta de nuvarande medlemmarnas samtycke.

Uppgifter om levande personer kan förekomma också i publikationer och databaser för släktforskningsändamål. Exempel är förbundets "befolkningsskivor" liksom släktböcker som föreningar publicerar. EU-förordningen medger lagring av personuppgifter för "arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål". Självklart kan också här en enskild hävda sin rätt att "inte synas", men mot bakgrund av förordningens utformning är det rimligt att se publicering i enbart släktforsknings syfte som ett berättigat intresse. I avvaktan på erfarenheter av tillämpningen av de nya reglerna finns det därför inte anledning att aktualisera ett samtyckesförfarande.